

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

**Tüsiad Yüksek İstişare Konseyi
Başkanı
Muharrem Kayhan'ın
Genel Kurul
Açılış Konuşması**

23.01.2003
CEYLAN OTEL

Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli basın mensupları

TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bir önceki genel kurulumuzdan bu yana bir yıla sığmayacak gelişmeler yaşadık. Ülke olarak, yalnızca temel ekonomik sorunlarımızın çözümü ile ilgili çabalara yoğunlaşmadık, aynı zamanda, siyasette ve dış politikada kritik gelişmelerle baş etmek zorunda kaldık.

2002 başındaki genel kurulumuzda, geçtiğimiz yılın gündemini şöyle saptamıştık:

- Ekonomide orta vadeli bir gelişme stratejisini devreye sokarak, sürdürülebilir büyümeye geçiş için gerekli adımların hızla atılması;
- Siyasal sistemimiz daha demokratik, daha saygın, kendini yenileyebilen, istikrarlı bir yapıya kavuşturulması;
- Avrupa Birliği ile yıl sonunda müzakerelere başlayacak şekilde, Kopenhag Kriterleri ile AB müktesebatı konusunda mesafe kaydedilmesi...

Bu üç temel konu ve 2001’de atılan reform adımlarının 2002’deki uygulamaları, geçen yılın TÜSİAD programının temel taşlarını oluşturdu.

Koalisyon hükümetinin işbaşında olduğu dönemde ortaya koyduğumuz bu gündem ve çalışma programı, sözkonusu hükümete verdiğimiz desteğin nedenlerini de ortaya koyuyordu. Siyasal reformlardan çok umutlu olmasak da, yapısal dönüşüm programının hayata geçirilmesi ve AB sürecinin gereklerinin yerine getirilmesi konusunda iyimserdik.

Sözkonusu desteği verirken, eleştirilerimizi kamuoyu önünde gerçekleştirme yönünde 2001’de dile getirdiğimiz prensibi 2002’de de uyguladık. Eksik ve yanlış gördüğümüz her hususu dile getirdik, proaktif davranarak uyarılarımızı yaptık.

Bu dönemde yüzümüz içeriye olduğu kadar dışarıya da dönüktü. TÜSİAD’ın yurt dışında gerçekleştirdiği lobi çalışması o kadar güçlü oldu ki, bu AB’nin dahi dikkatini çekti. AB’nin MEDA programı çerçevesinde Akdeniz bölgesi özel sektör kuruluşlarına verilen seminerler dizisinde “lobicilik” konusunu TÜSİAD’ın işlemesi teklif edildi.

Koalisyon hükümetinden 2002 yılındaki beklentilerimiz, sınırlı ölçüde gerçekleşebildi.

Mali disiplinin sağlanması yönünde olumlu gelişmeler yaşandı. Bankacılık sektöründe uzun yılların birikimi olan sorunların çözülmesi açısından önemli adımlar atıldı. Yapısal reformlar yavaş da olsa sürdürüldü. Enflasyonun aşağı çekilmesi, ihracatın artırılması olumlu gelişmeler olarak kayda geçti. En temel sorunlarımızdan olan borç stokunun GSMH’ya oranı gerilemeye başladı.

Ancak, koalisyon hükümeti, kritik konuları gündemine aldıkça, iç uyumunu kaybetmeye başladı. Siyasi partiler ve seçim yasasının değiştirilmesi konusu gündeme hiç gelememişti. Demokratik standartlarımızın yükseltilmesi için ihtiyaç duyulan düzenlemeler, koalisyon hükümeti içinde uzlaşmanın sağlanamadığı önemli konulardan biri oldu. Çıkan tartışma, ulusal bir program olarak kabul görmüş olan AB üyeliği sürecinde koalisyonun birlik içinde hareket edemeyeceğini ortaya koydu. Ankara kilitlendi.

Yaza girerken, erken seçim, ülke gündemini belirleyen faktör haline geldi.

Aslında erken seçimin ilk kez telaffuz edilmesi 2002'nin ilkbaharında sözkonusu olmuştu. TÜSİAD olarak o dönemde bu yaklaşıma karşı çıktık. Çünkü seçimin, zorlukla tesis edilmeye çalışılan dengeleri bozacağına kesin gözüyle bakıyorduk.

Koalisyon hükümetinin iç uyumunu kaybederek, tamamen tıkanma noktasına gelmesinden sonra ise, bu kez parlamento içinde geniş bir uzlaşmaya dayanan erken seçim düşüncesini destekledik. Çünkü, ülkenin en kritik dönemlerinden birinde, siyaset sahnesinde yaşanan tıkanıklığın, ancak, meşruiyetini tazelemiş bir parlamentoyla ve hükümetle açılabilceğine inanıyorduk.

Seçim sath-ı mailine girildikten sonra, parlamentonun taktirle karşıladığımız bir hamle yaparak demokratik standartlarımızın yükseltilmesi doğrultusunda bazı Anayasal değişiklikleri gerçekleştirmesinin ardından bir siyasal dönem daha kapanmış oldu ve 3 Ağustos - 3 Kasım arasındaki süre seçim hazırlıklarına hasredildi.

TÜSİAD, 4 Kasım'da, Adalet ve Kalkınma Partisi'ni seçim başarısından dolayı kutlarken, Türkiye'yi yönetecek hükümetin gözönüne alması gereken üç temel konu bulunduğuna dikkat çekti:

- Cumhuriyetimizin temel ilkelerinin ve yönetim kurallarının titizlikle gözetilmesi;
- Makroekonomik istikrarın güçlendirilmesi amacıyla Uluslararası Para Fonu (IMF) ile yapılmış olan anlaşma çerçevesindeki uygulanmalara devam edilerek yapısal ekonomik reformların tamamlanması;
- Türk toplumunun geniş bir kesimi tarafından benimsenen bir ulusal politika olan AB tam üyelik hedefinin gerektirdiği yasal ve kurumsal reformların sürdürülmesi...

Kısacası, yeni hükümetin, ülkeye hizmet için yeni gündem yaratma arayışına girmeden önce, mevcut gündemin hakkından başarıyla gelmesi gerekiyordu.

Aynı bildiride dikkat çektiğimiz iki önemli husus daha vardı: **Tek parti iktidarının, ekonominin gereği olan cesur kararları popülizmden uzak bir biçimde alabilmeye imkan sağlaması ve kamuoyu tepkilerinin demokrasinin sağlıklı bir şekilde işlemesinin vazgeçilmez şartı olduğu...**

Dikkat çektiğimiz konuların ne kadar isabetli olduğu kısa süre içinde ortaya çıktı.

Yönetimin zirvesinde bir gerginlik ortaya çıktığında, TÜSİAD olarak tutumumuz, konunun gündemde kalmasına katkıda bulunmamaktı. Buna karşılık, istikrar ve yeniden yapılanma programı ile ilgili çelişik yaklaşımlarla beslenen kararsız görüntü ve piyasalarda görülen tedirginlik bu konuya dikkat çekmemizi gerekli kıldı.

Hükümetin gelir yaratma ve dengesizlikleri giderme konusundaki istekliliğini saygıyla karşılamakla birlikte, Türkiye'nin geride bırakabilmek için büyük fedakarlıklara katlandığı popülist uygulamaları yeniden gündeme getiren girişimleri zaman, zemin ve yöntem açısından eleştirmek, "erken uyarı" misyonumuzun doğal bir sonucuydu.

TÜSİAD'ın eleştirileri, hep birlikte içinde bulunduğumuz geminin, rotasından sapma ihtimaline karşıdır. Dikkatle incelenecek olursa, dışardan değil, aksine son derece içerden yapılmış değerlendirmelerdir.

İçerden sözcüğünün altını kuvvetle çiziyorum. Çünkü, **bizler de hükümet kadar bu gündemin sahibiyiz. Bizler derken sadece iş dünyasını kastetmiyorum. Toplumun tüm kesimlerinin Türkiye'nin gündemiyle organik bir ilişkisi var.** Irak ve Kıbrıs da dahil olmak üzere, gündemimizdeki her konu, tek tek hepimizin gündelik hayatını yakından ilgilendiriyor.

Keşke biz de Avrupalı meslektaşlarımız gibi, istikrarlı bir ortamda, dar anlamıyla yalnızca kendi işlerimizle uğraşabilme lüksüne sahip olsak. İş geliştirme imkanları, verimlilik, sektörel çalışmalar gibi konulara konsantre olabilsek. Ne yazık ki Türkiye'nin şartları buna elvermiyor. Yaşadığımız dönem her vatandaşın, her sivil toplum kuruluşunun aktif bir sorumluluk içinde davranmasını zorunlu kılıyor. Toplumun da bu yönde beklentileri var.

Bir tarafta milli davamız Kıbrıs, öte tarafta kapımıza dayanmış savaş varken, bu ortamda güçlü bir ekonomiye her zamankinden daha çok ihtiyaç duyarken, toplumsal uzlaşma ve desteğin meclis çoğunluğu kadar önemli olduğu aşıkardır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, **Meclis'te sahip olunan büyük çoğunluk, öncelikle sorumluluğun artması anlamına gelmektedir.** Bu sorumluluk, toplumsal uzlaşma için, münferit danışma mekanizmalarının yanı sıra, kurumsal bir yapının da işletilmesini gerektirir. Avrupa'da hükümetlerin en önemli danışma mekanizmalarından biri olan Ekonomik ve Sosyal Konsey'in yapılandırılması ve işlevi işçi-işveren ilişkileriyle sınırlanmadan etkin biçimde çalıştırılması bu açıdan büyük önem taşımaktadır.

Kurumsal danışma mekanizmaları, gündemdeki yapay kaymaların ya da kısa vade - orta ve uzun vade çelişkilerinin önüne geçmek açısından da önemlidir. Örneğin, 2003 yılı ile birlikte AB ilişkileri bir anda Türkiye'nin gündeminden düşmüştür. Oysa çalışmalar, mevcut ilerlemeleri geliştirecek şekilde sürdürülmelidir. Aleyhimize gibi gözüken 2004 tarihi, aradaki zaman akıllıca kullanılarak, müzakereleri daha hızlı sonuçlandıracak hazırlıklarla lehimize çevrilebilir.

Değerli üyeler,

TÜSİAD, Türkiye'nin gelişmiş batı uygarlıkları arasında yerini alması için çalışan bir misyon kuruluşudur. Bu misyonu, kimi zaman üyelerinin günlük çıkarlarıyla ters düşme pahasına, ulusal bir dava seviyesinde ele aldığını bugüne kadar defalarca kanıtlamıştır. Bu çerçevede görüş üretmek ve görüşlerini kamuoyuyla paylaşmak, bu suretle hükümetlerin ve Türkiye'nin başarısına katkıda bulunmak derneğimizin ana görevlerinden biridir. Bu görevi aynı duyarlılıkla 2003 yılında da sürdürmek niyetindeyiz.

Hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.